

Memorie van Toelichting Promotiereglement Erasmus Universiteit Rotterdam 2025

AZ, NdH, 22 Februari 2025

Voorwoord

Vanaf 1 maart 2025 geldt een nieuw promotiereglement. Het oude reglement (2020) was toe aan herziening. In het afgelopen jaar is door de afdeling academische zaken, in overleg met de decanen en rector, met facultaire beleidsmedewerkers en het bureau van de pedel gewerkt aan een herzien reglement. Het nieuwe reglement is vastgesteld in het college voor promoties (de decanen en de rector magnificus) in december 2024.

De hoofdzaken veranderen niet maar er zijn een aantal regels aangepast – soms gaat het om een aanscherping, maar vaak juist om een versoepeling die leidt tot regels die beter passen bij een moderne universiteit die midden in de maatschappij staat.

Aan dit 'memorie van toelichting' kunnen geen rechten worden ontleend. Het gaat in dit stuk om het verduidelijken van de regels rondom het doctoraat en het promotietraject en om iets over 'het waarom' van de regels te vertellen. Voor vragen over het nieuwe reglement kan een mail gestuurd worden naar het volgende adres: cvp@eur.nl

Toelichting per hoofdstuk

Hoofdstuk één gaat over de begrippen die in het reglement en de wet op het hoger onderwijs gebruikt worden, over de groep mensen die er over gaat (het college voor promoties, dit zijn de decanen met de rector magnificus als voorzitter), over eventuele aanvullende regelingen, over geheimhouding en over het doctoraat zelf. In de paragraaf over het college voor promoties wordt toegelicht hoe mandatering van taken werkt en in welke geval de rector de rol van decaan over moet nemen op sommige momenten. De regel over het behalen van een tweede doctoraat is verduidelijkt (het kan niet, tenzij). Bedenk hierbij dat een 'dr.' titel niet altijd (in ieder land) dezelfde betekenis heeft als het Nederlandse doctoraat dat gelijk staat aan de internationaal erkende PhD-graad.

Hoofdstuk twee is getiteld 'de promovendus' en gaat over de toelating tot het promotietraject, de voorwaarden (EUR breed en mogelijk faculteit-specifiek), de registratie en wat daar verder bij komt kijken (zoals het training- en supervisieplan), evaluatie (met het 'go – no go' moment aan het einde van het eerste jaar) en wat redeneren kunnen zijn voor het stopzetten van het promotietraject.

In het herziene reglement zijn de 'toelating tot het promotietraject' (dit hoofdstuk) en de toelating tot de promotie (hoofdstuk zes) uit elkaar getrokken. De toelating tot de promotie is in de wet geregeld en stelt in feite twee voorwaarden: een Master diploma en een goedgekeurd proefschrift. Dit laatste onderdeel is er echter pas nadat het promotietraject is doorlopen. In hoofdstuk twee wordt daarom alleen ingegaan op de voorwaarden waaraan

voldaan moet worden om in te kunnen stromen in het promotietraject. Een van de meest belangrijke is het juiste diploma – een Master graad. Dit zal in het overgrote deel van de gevallen een universitaire mastergraad zijn, maar het kan voorkomen dat het om een mastergraad gaat die is toegekend door een HBO-instelling. Buitenlandse diploma's moeten worden beoordeeld (gevalideerd) door de Admissions Office, voor de beoordeling kan het nodig zijn dat advies van NUFFIC gevraagd wordt.

Als niet voldaan wordt aan de eis van een mastergraad kan, indien de decaan ervan overtuigd is dat de kandidaat het gemis van de mastergraad compenseert door bijvoorbeeld onderzoekservaring (blijkend uit publicaties of anderszins naar het oordeel van decaan), een uitzonderingsverzoek door de decaan ingediend worden (in Hora Finita) dat beoordeeld wordt door het college voor promoties. Het uitzonderingsverzoek moet goed onderbouwd worden en worden gesteund door onderliggend materiaal. Het college voor promoties kan besluiten tot afwijzing van het verzoek of de kandidaat promovendus toelaten (of onder voorwaarde toelaten tot het promotietraject).

Wanneer er voldaan is aan de diploma-eis beslist de decaan namens het college voor promoties over de toelating van kandidaten. De decaan heeft hierbij ook het recht om kandidaten die aangedragen worden door een hoogleraar die bereid is om als promotor op te treden te weigeren. Voor de decaan kunnen er immers (strategische) overwegingen zijn (het onderwerp past niet goed binnen de thematische keuzes van de faculteit, de beoogd promotor heeft al meer dan voldoende promovendi, et cetera) om een promotietraject niet te starten.

Hoofdstuk drie behandelt de begeleiding en hierover zijn een aantal belangrijke wijzigingen te bespreken. Voorheen werd 'drie begeleiders' als maximum aangehouden en diende voor een vierde begeleider een uitzonderingsverzoek te worden ingediend. Dit is niet meer nodig; de decaan wijst minimaal twee en maximaal vier begeleiders aan. Meer dan twee begeleiders is alleen wenselijk als er grotere disciplinaire diversiteit in het begeleidingsteam nodig is. Het toevoegen van meer begeleiders met dezelfde disciplinaire achtergrond, of behorende tot dezelfde onderzoeksgroep/afdeling is niet de bedoeling.

De tweede aanpassing is dat niet meer wordt gesproken over een eerste en tweede promotor (waarbij de eerste promotor in de regel diegene was die uiteindelijk de promotie verrichtte). De basisregel is nu dat er altijd een promotor moet zijn die aangesteld is bij EUR dan wel Erasmus MC, deze promotor moet vanaf de start, bij inschrijving van de kandidaat, bekend zijn en wordt de 'coördinerend promotor' genoemd omdat deze promotor de administratieve verantwoordelijkheid draagt gedurende het promotietraject. De coördinerend promotor is niet per definitie diegene die de promotie verricht – in de praktijk zal dit wel vaak het geval zijn.

Deze aanpassing is gekoppeld aan de verduidelijking van de regels rondom een promotor aan wie tijdens het promotietraject eervol ontslag verleend wordt (hetzij wegens emeritaat, of anderszins). Hierbij wordt benadrukt dat een promotor die met emeritaat is gegaan onder

geen enkele voorwaarde langer dan de wettelijke termijn van vijf jaar het lus Promovendi kan behouden.

Hoogleraren en onderzoekers in het bezit van het lus Promovendi mogen de rol van promotor vervullen en er zullen in de regel niet meer dan twee promotoren zijn. Het is belangrijk om ruimte te laten aan meer junior onderzoekers om de rol van copromotor te kunnen vervullen maar de regel dat een hoogleraar of onderzoeker met het lus Promovendi in geen geval copromotor mag zijn is komen te vervallen.

Naast de promotor die is aangesteld bij de EUR kan er ook een promotor uit het buitenland worden aangesteld. Hierbij moet wel goed worden opgelet of de beoogd promotor ook daadwerkelijk hoogleraar is (een "honorary professor" is dat bijvoorbeeld niet).

Voorheen was de regel dat een copromotor aangesteld moet zijn bij een universiteit. Het nieuwe reglement biedt de mogelijkheid, om op gemotiveerd voorstel van de decaan, een gepromoveerde deskundige, die niet aangesteld is bij een universiteit, als copromotor aan te wijzen (denk bijvoorbeeld aan een copromotor die werkzaam is bij een niet-academisch ziekenhuis).

In het nieuwe reglement wordt benadrukt dat wetenschappelijk werk dat niet onder de supervisie van de promotor (maar bijvoorbeeld voorafgaand aan het EUR-promotietraject tot stand is gekomen) niet gebruikt kan worden voor het proefschrift.

Hoofdstuk vier gaat over de inhoud van het proefschrift en beschrijft, in algemene termen, de eindtermen waaraan het proefschrift moet voldoen. Regelmatig geven promovendi aan dat zij meer duidelijkheid wensen ten aanzien van de eindtermen. Het is echter, door de grote verschillen tussen disciplines ondoenlijk om in een regelement als dit, eindtermen die voor de gehele EUR gelden goed te vatten. De faculteit of Graduate School kan meer informatie hierover geven.

Vooruitlopend op mogelijke gezamenlijke proefschriften in het kader van de Convergentie of samenwerking met instellingen zoals Codarts Rotterdam en de Willem de Kooning Academie voorziet het herziene reglement ook in een promotie op een proefontwerp of een promotie in de kunsten. Het proefschrift wordt dan vergezeld met een ontwerp of een kunstzinnige uiting.

De regels rondom taal, stellingen en het dankwoord zijn aangepast. Daar waar voorheen Nederlands, Engels, Frans en Duits als mogelijke talen voor het proefschrift apart werden gezet (en voor overige talen een uitzonderingsverzoek diende te worden aangevraagd) is dit nu teruggebracht tot Nederlands en Engels als default mogelijkheden. Voor alle andere talen moet een uitzonderingsverzoek worden ingediend. Belangrijk hierbij is dat de beoordeling goed gewaarborgd moet zijn – de leden van de beoordelingscommissie en de promotiecommissie moeten de taal waarin het proefschrift is geschreven machtig zijn.

De regels rondom de stellingen zijn veranderd en iets strenger. Zo mogen er nog steeds citaten gebruikt worden maar dient iedere stelling ook een eigen, originele bijdrage van de promovendus te bevatten. Alleen een citaat is niet de bedoeling. De elfde stelling viel tot nu

toe buiten de regel dat de stellingen verdedigbaar moeten zijn. Vanaf nu hoeft de elfde stelling niet wetenschappelijk verdedigbaar te zijn maar moet deze wel te beargumenteren te zijn (er moet wel ergens over gesproken kunnen worden).

De promovendus heeft de mogelijkheid om een voor- of nawoord toe te voegen waarin betrokkenen bedankt worden voor hun bijdrage aan het werk dat verzet is. Voor dit woord van dank zijn richtlijnen toegevoegd – het dankwoord moet zakelijk zijn, en passen bij de stijl van een wetenschappelijk werk, en mag niet langer zijn dan 800 woorden. Ook wordt (in hoofdstuk zes) aangegeven dat een eventueel embargo alleen van toepassing is op het wetenschappelijke deel van het proefschrift. Daar valt het dankwoord niet onder.

Hoofdstuk vijf gaat over de eerste fase van de beoordeling. In deze fase transformeert het manuscript, na goedkeuring door de promotor(en), naar proefschrift en kan het voorgelegd worden aan de beoordelingscommissie. Normaal gesproken verloopt deze fase in goede harmonie, de promotor is immers, samen met de andere (co)promotoren ook begeleider. Er kan echter onenigheid ontstaan, bijvoorbeeld als de promovendus ervan overtuigd is dat het proefschrift afgerond is en gereed om voor te leggen aan de beoordelingscommissie terwijl de promotor(en) het proefschrift nog niet van voldoende kwaliteit vindt (in het geval van twee promotoren moeten beide goedkeuring verlenen). In dat geval kan de kandidaat schriftelijk vragen om een beoordeling waarna de promotor binnen acht weken moet reageren. Bij geen goedkeuring moet dit met redenen omkleed zijn.

In paragraaf twee van hoofdstuk vijf wordt vervolgens uiteengezet welke stappen volgen na een eventuele onthouding van goedkeuring.

Hoofdstuk zes behandelt de tweede fase van het beoordelingsproces en begint met de regels over het samenstellen van de beoordelingscommissie, het drietal dat een onafhankelijk oordeel over het proefschrift moet geven waarna bij goedkeuring de kandidaat het proefschrift mag vermenigvuldigen en mag verdedigen in de openbare zitting.

De regels rondom de samenstelling van de beoordelingscommissie zijn aangepast. Voorheen konden twee van de drie leden verbonden zijn aan de werkeenheid van de promotor. Dat is teruggebracht tot maximaal één lid. Eén lid moet verbonden zijn aan de EUR en minimaal één lid moet verbonden zijn aan een andere universiteit. Wat ook veranderd is, is dat de decaan goedkeuring moet geven aan het voorstel van de promotor voor de samenstelling van de beoordelingscommissie voordat de promotor de potentiële leden vraagt naar hun beschikbaarheid.

Formeel neemt de decaan altijd het definitieve besluit tot goedkeuring of afkeuring van het proefschrift. In de meeste gevallen zullen de drie leden van de beoordelingscommissie voor goedkeuring zijn waarna de goedkeuring door de decaan automatisch kan volgen. Een belangrijke wijziging in de beoordelingsprocedure is dat er niet meer automatisch goedkeuring volgt als een meerderheid van de beoordelingscommissie (twee van de drie leden) het proefschrift van voldoende kwaliteit vindt. Als één van de leden tegenstemt, dient de commissie bij elkaar te komen om de voor- en tegenargumenten uit te wisselen. Het

reglement gaat vervolgens in de 4e paragraaf in op hoe het besluit wordt genomen over het proefschrift en door wie (decaan) als (ook na het overleg) één van de leden tegen goedkeuring blijft. Ook wordt omschreven welke mogelijkheden de kandidaat nog heeft nadat een proefschrift door de beoordelingscommissie is afgekeurd.

Een wijziging in de vijfde paragraaf van hoofdstuk zes is dat de verplichting tot het aanleveren van gedrukte exemplaren is komen te vervallen. Belangrijk hierbij is dat het hier gaat om de verplichting die EUR centraal (bureau pedel, bibliotheek) stelde. Het kan zijn dat de faculteit of de Graduate School de verplichting handhaaft. In deze paragraaf worden ook regels rondom een eventueel embargo omschreven – belangrijk hierbij is dat van een ‘eeuwigdurend’ embargo geen sprake kan zijn, de maximale periode is 24 maanden. Alleen het wetenschappelijke deel van het proefschrift komt in aanmerking voor een eventueel embargo. De default situatie is dat binnen de drie maanden na de verdediging het proefschrift integraal op de publiekelijk toegankelijke bibliotheekpagina wordt gepubliceerd.

Hoofdstuk zeven gaat over de promotiecommissie, de groep mensen die de promotieceremonie voor hun rekening neemt en met de kandidaat over de inhoud ervan discussieert. De promotiecommissie bestaat uit het drietal dat het proefschrift schriftelijk heeft beoordeeld aangevuld met minimaal twee tot maximaal vier leden en de regels hierover zijn iets aangepast. Ook hiervoor geldt dat de promotor eerst het voorstel voor de samenstelling van de promotiecommissie moet laten beoordelen door de decaan voordat potentiële leden uitgenodigd mogen worden. Nieuw is dat voortaan ook de mogelijkheid bestaat tot het toevoegen van een deskundige (adviserend lid) die zelf niet gepromoveerd is. Hiervoor dient een onderbouwd voorstel te worden aangeleverd waarin wordt toegelicht welke specifieke kennis de deskundige inbrengt.

Een divers samengestelde beoordelings- en promotiecommissie wordt geëist – dit begint met regels rondom de samenstelling van de commissies qua gender. Hierbij kan worden opgemerkt dat non-binair als aparte groep wordt gezien die meetelt als bijdrage aan diversiteit.

Vervolgens wordt ingegaan op de rol van de voorzitter (plaatsvervanger van de rector magnificus) en de eisen rondom aanwezigheid van de commissieleden (en eventuele online aanwezigheid). Een volledig online promotieplechtigheid, waarbij de kandidaat zelf ook niet lijfelijk aanwezig is, is in principe niet toegestaan.

Hoofdstuk acht beschrijft in grote lijnen de promotieplechtigheid en de definitieve fase van de besluitvorming (wel/niet toekennen van de PhD-grad). Voor meer gedetailleerde (en praktische) informatie rondom de plechtigheid kan het bureau van de pedel benaderd worden.

In de derde paragraaf wordt ingegaan op een ‘negatief besluit’. Veel promovendi maken zich zorgen over de aard van de ceremonie en of het ‘wel goed afloopt’ en het is daarom belangrijk hier wat verder op in te gaan. De rectoren van de Nederlandse universiteiten hebben afgesproken dat de promotieplechtigheid niet een zuiver ceremonieel karakter heeft – dat zou ook vreemd zijn omdat de plechtigheid onderdeel is van de beslissing tot het al of niet toekennen van het predicaat ‘cum laude’ (indien dit van toepassing is). Dit betekent ook dat in

principe de mogelijkheid bestaat dat de promotiecommissie het doctoraat niet toekent – hiervoor is echter een unanieme beslissing nodig van de commissie. Dat wil zeggen dat ook de drie leden die eerder hun goedkeuring hebben verleend aan het proefschrift, alle drie, na de verdediging van mening zijn veranderd en tegen moeten stemmen. Zo'n situatie zal zich alleen voordoen als de commissie tijdens de verdediging, bijvoorbeeld er sterk aan begint te twijfelen of de kandidaat het proefschrift wel zelf geschreven heeft, of dat er aanwijzingen naar boven komen die wijzen op een mogelijke schending van de code wetenschappelijke integriteit.

Het gaat hier met nadruk niet over het niet volledig kunnen beantwoorden van de vragen van de commissie. Ook een kandidaat die vanwege de zenuwen moeite heeft om de antwoorden goed onder woorden te brengen hoeft zich geen zorgen te maken. Het proefschrift is goedgekeurd, en de plechtigheid is bedoeld om de kandidaat in de gelegenheid te stellen om over het wetenschappelijke werk te discussiëren met vakgenoten en om het belang van het onderzoek toe te lichten.

In hoofdstuk negen wordt ingegaan op het predicaat cum laude. De criteria hiervoor sluiten vanaf nu beter aan bij het profiel dat de decanen hiervoor in het college voor promoties hebben vastgesteld. Ook nieuw is dat de promotor wordt geconsulteerd door de pedel (nadat twee leden van de beoordelingscommissie toekenning van het predicaat cum laude hebben voorgesteld). Beide externe referenten moeten positief oordelen om de procedure te kunnen vervolgen.

Hoofdstuk tien zegt dat er een getuigschrift wordt uitgereikt en wie ondertekend.

Hoofdstuk elf gaat over het eredoctoraat en beschrijft de procedure hiervoor.

Hoofdstuk twaalf beschrijft de regels voor een 'joint doctorate'. Een doctoraat dat tot stand komt door onderzoek van de kandidaat op de EUR en een andere (buitenlandse) instelling. Zie hiervoor ook bijlage 2 dat een format bevat voor het opstellen van een overeenkomst voor een joint doctorate. Een dergelijke overeenkomst dient door het CvB te worden ondertekend.

Hoofdstuk dertien geeft aanwijzingen over hoe omgegaan kan worden met een geschil of conflict.

Hoofdstuk veertien gaat over de ingangstermijn van het herziene reglement, over mogelijke facultaire richtlijnen en over hoe het reglement geciteerd moet worden. Er is geen overgangstermijn en dat wil zeggen dat alle lopende PhD-trajecten onder het nieuwe reglement vallen vanaf 1 maart 2025. Het college voor promoties kan daarop een uitzondering maken (en daarbij wordt rekening gehouden met of een proefschrift bijvoorbeeld net voor 1 maart 2025 is voltooid).

Bijlage 1. Regeling 'Ius Promovendi', gaat over de toekenning van het Ius Promovendi aan Universitair Hoofddocenten en bespreekt de criteria en het proces. Recent is besloten dat iedereen aan wie het Ius Promovendi is toegekend en een rol heeft in de

promotieplechtigheid (begeleider dan wel oppositie) in aanmerking komt voor het dragen van een toga.

Bijlage 2. Model Agreement For Joint Doctorate is een opzet voor het aangaan van een 'joint doctorate', en wordt ook als word-document op de website beschikbaar gesteld. Zie ook Hoofdstuk 12 van het reglement.